

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.III.21.376/2024/6. szám

A tanács tagjai: Salamonné dr. Piltz Judit a tanács elnöke

Dr. Zumbók Péter előadó bíró

Dr. Bajnok István bíró

Dr. Farkas Attila bíró

Dr. Gáspár Mónika bíró

A felperes: Felperes1

(Cím2)

A felperes képviselője:

Sipos Ügyvédi Iroda

(Cím5,

ügyintéző: dr. Sipos Balázs Tihamér ügyvéd)

Az alperes: Alperes1

(Cím1)

Az alperes képviselője:

kamarai jogtanácsos

(Cím1)

Az alperes beavatkozója:

Alperesi beavatkozó1

(Cím3)

Az alperes beavatkozójának képviselője:

Dr. Boldizsár József és Társa Ügyvédi Iroda

(Cím4,

ügyintéző: dr. Szabó L. Zsolt ügyvéd)

A per tárgya: kártérítés megfizetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

felperes

A másodfokú bíróság neve és a felülvizsgálni kért jogerős határozat száma:

Fővárosi Törvényszék 57.Pf.633.183/2024/6.

Az elsőfokú bíróság neve és határozatainak száma:

Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság 19.P.22.920/2022/49/I.,

19.P.22.920/2022/62/II.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítélet felülvizsgálati kérelemmel támadott rendelkezését részben – a perköltség, a meg nem fizetett illeték és az állam által előlegezett költség viselésére is kiterjedően – hatályon kívül helyezi, az elsőfokú bíróság kiegészített ítéletének az ápolás-gondozás jogcímén követelt lejárt járadékra, a háztartási munka kisegítő költség jogcímén követelt lejárt és folyamatos járadékra, valamint a lejárt és folyamatos rehabilitációs járadékra vonatkozó fellebbezett rendelkezését helybenhagyja. Mellőzi a perköltség megfizetésére kötelező elsőfokú ítéleti rendelkezést. A felperest az alperes részére 519.470 (ötszázhetvenkilencezer-négyszázhetven) forint első- és másodfokú perköltség, valamint felülvizsgálati eljárás költség, az alperes beavatkozója részére 802.985 (nyolcszázkétezer-kilencszáznyolcvanöt) forint első- és másodfokú perköltség 15 napon belüli megfizetésére kötelezi. Az alperes által az állam javára fizetendő meg nem fizetett együttes kereseti, fellebbezési és felülvizsgálati eljárás illeték összegét 789.777 (hétszáznyolcvankilencezer-hétszázhetvenhét) forintba leszállítja, az állam terhén maradó együttes kereseti, fellebbezési és felülvizsgálati eljárás illeték összegét 2.135.323 (kétfmillió-százharmincötezer-háromszázhuszonhárom) forintba felemeli. Az alperes által az állam javára fizetendő, állam által előlegezett szakértői költség összegét 160.026 (százhatvanezer-huszonhat) forintba leszállítja, az állam terhén maradó, állam által előlegezett szakértői költség összegét 432.664 (négy-százharminckétezer-hatszázhatvannégy) forintba felemeli. Ezt meghaladóan a jogerős ítélet felülvizsgálati kérelemmel támadott rendelkezését hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 69.849 (hatvankilencezer-nyolcszáznegyvenkilenc) forint együttes másodfokú perköltséget és felülvizsgálati eljárás költségét.

Kötelezi az alperest, hogy az esedékesség napjáig fizessen meg az államnak az állami adó- és vámhatóság közzétett illetékbevételei számlájára 86.880 (nyolcvanhatezer-nyolcszáznyolcvan) forint meg nem fizetett felülvizsgálati eljárás illetéket. Az illetékfizetési kötelezettség e határozat jogerőre emelkedését követő 60. napon válik esedékessé.

Megállapítja, hogy a további 55.547 (ötvenötezer-ötszáznegyvenhét) forint meg nem fizetett felülvizsgálati eljárás illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A felperes 2014. szeptember 28-án az alperes által üzemeltetett vasúti szerelvényről történő leszállása során jobb oldali Weber C típusú, részleges ugrócsont ficammal, szalagos csont összeköttetéssel járó, II. fokban nyílt kül- és belboka törést szenvedett el.

[2] A felperest a baleset napján megműtötték, és 2014. október 13-ig kórházban kezelték. Három hétig volt gipszrögzítésben. Keresőképtelensége miatt 2014. szeptember 28-tól 2015. november 1-jéig táppénzes állományban volt.

[3] A jobb oldali nyílt bokatörés mérsékelt duzzanattal járó deformitás, a lábfej hátrafesztésében teljes mértékű, a lábfej lefesztésében mérsékelt fokú mozgás beszűkülés visszahagyásával, maradandó károsodással gyógyult. Esztétikai károsodásként a kül- és belboka területén végzett műtéti feltárásokból és a belboka területén létrejött bőr- és lágyrész sérüléseiből nagyrészt elsődlegesen gyógyult hegvonalak maradtak vissza. A bokatörés ún.

poszttraumás ízületi kopás maradványállapotához vezetett, amely a felső ugróizület mozgásfunkcióját rontja, fájdalmasságát fokozza, és állandósuló fájdalomérzetet tart fenn. A gyulladás időszakosan megjelenő és nehezebb fizikai erő kifejtésre, tartós és intenzív fizikai megterhelésre jelentkező szubjektív tünet (fájdalom) hátrahagyásával történt.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

[4] A felperes keresetében sérelemdíj és kártérítés megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

[5] Az alperes érdemi ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte.

[6] Az elsőfokú bíróság a 19.P.22.824/2015/124. számú közbenső ítéletében megállapította, hogy az alperes helytállni köteles a felperest a vasúti szerelvénye kapcsán B-n, 2014. szeptember 28-án ért baleset miatt. A másodfokú bíróság az 57.Pf.640.060/2018/10. számú ítéletével az elsőfokú bíróság közbenső ítéletét megváltoztatta, és a keresetet elutasította. A Kúria a Pfv.III.20.253/2020/4. számú végzésével a jogerős ítéletet az elsőfokú bíróság közbenső ítéletére is kiterjedően hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította.

[7] Az elsőfokú bíróság a megismételt eljárásban meghozott, 19.P.20.846/2021/16. számú ítéletével a keresetet elutasította. A másodfokú bíróság az 57.Pf.635.724/2021/9. számú közbenső ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, és megállapította, hogy az alperest kártérítési felelősség terheli a felperes 2014. szeptember 28-án az Sz. felől B-re közlekedő vasút M. megállójában a járműről való leszállása közben történt balesetével összefüggésben felmerült károkért és sérelmekért. A Kúria a Pfv.III.20.339/2022/8. számú közbenső ítéletével a jogerős közbenső ítéletet hatályában fenntartotta.

[8] Az elsőfokú bíróság a 19.P.22.920/2022/16/I. számú részítéletével a sérelemdíj tekintetében a keresettel egyezően marasztalta az alperest. A másodfokú bíróság az 57.Pf.631.607/2023/11. számú részítéletével az elsőfokú bíróság részítéletének fellebbezett – az alperest 3.500.000 forintot meghaladóan marasztaló – rendelkezését részben megváltoztatta, a marasztalás összegét 5.000.000 forintra és annak az elsőfokú bíróság ítéletében meghatározott időponttól járó késedelmi kamatára szállította le. A Kúria a Pfv.III.21.125/2023/6. számú részítéletével a jogerős részítéletet hatályon kívül helyezte, az elsőfokú bíróság részítéletének fellebbezett rendelkezését megváltoztatta, az alperes által a felperes részére fizetendő marasztalási összeget 7.000.000 forintra és annak az elsőfokú bíróság részítéletében meghatározott mértékű, az ott feltüntetett időponttól számított késedelmi kamatára leszállította.

[9] Az elsőfokú bíróság a 19.P.22.920/2022/33-I. számú végzésével jóváhagyta a feleknek a dologi károkra, a kórházi ingóságokra, az élelemfeljavítás költségére, valamint a kerti és ház körüli munka kisegítő költségére és járadékára kiterjedő részegyezségét.

[10] A felperes keresetében ápolás-gondozás költsége, háztartási munka kisegítő költsége és járadéka, közlekedési többletköltség és kísérő költsége járadék, gyógyszerköltség és járadék, valamint gyógyászati segédeszköz költsége, rehabilitációs járadék és általános kártérítésként elmaradt vagyoni előny megfizetésére is kérte kötelezni az alperest.

[11] Az alperes és beavatkozója érdemi ellenkérelmeikben a kereset elutasítását kérték.

Az első- és másodfokú ítélet

[12] Az elsőfokú bíróság kiegészített ítéletével ápolás-gondozás jogcímén 236.667 forint lejárt járadék és annak 2015. április 22-től számított késedelmi kamata; háztartási munka kisegítő költsége jogcímén 340.833 forint és annak 2015. április 16-tól járó késedelmi kamata, lejárt háztartási munka kisegítő járadék jogcímén 1.851.000 forint és annak 2018. december 16-tól számított késedelmi kamata, 2023. február 1-jétől előre, minden hónap 5. napjáig havi 27.000 forint háztartási munka kisegítő járadék a felperes életében; közlekedési többlet kísérvével költség jogcímén 156.600 forint és annak 2015. január 21-től járó késedelmi kamata, lejárt közlekedési többlet járadék jogcímén 1.192.000 forint és annak 2019. január 7-től járó késedelmi kamata, 2023. február 1-jétől előre, minden hónap 5. napjáig havi 19.000 forint közlekedési többlet járadék a felperes életében; gyógyszer- és gyógyászati segédeszköz költség jogcímén 123.900 forint és annak 2015. április 22-től számított késedelmi kamata, lejárt gyógyszerjáradék jogcímén 1.473.000 forint és annak 2018. december 16-tól járó késedelmi kamata, 2023. február 1-jétől előre, minden hónap 5. napjáig havi 27.000 forint gyógyszerjáradék a felperes életében; lejárt rehabilitációs járadék jogcímén 1.524.061 forint és annak 2019. február 2-től járó késedelmi kamata, 2023. február 1-jétől előre, minden hónap 5. napjáig a felperes életében havi 31.300 forint rehabilitációs járadék felperes javára történő megfizetésére kötelezte az alperest. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította.

[13] Mindenekelőtt utalt arra, hogy a jogerős közbenső ítélet kötötte. A jogerős részítélet és a felek részegyezsége által nem rendezett, a perben még elbírálandó kártérítési igények tekintetében abban a kérdésben foglalt állást, hogy a felperes az alperes szerződésszegésével kapcsolatban őt ért károk mértékét mennyiben tudta igazolni.

[14] Az ápolás-gondozás költsége esetében megállapította, hogy a felperes a perben kirendelt igazságügyi orvosszakértő szakvéleményével bizonyította: a gipszrögzítés alatti időszakban teljes körű ápolásra, azt követően a könnyített rögzítés alatt, a terhelés megkezdése előtt szükséges állítócsavar eltávolításáig és az azt követő lábadozása időszakában, 2014. december 11-ig gondozásra, a táppénzes időszak végéig kisegítő igénybevételére szorult. Figyelemmel volt arra, hogy a tanúvallomások szerint a felperes ápolását és gondozását a hozzátartozói látták el. A kialakult ítélkezési gyakorlatnak megfelelően a követelés összegének meghatározásakor egy gazdasági társaság költséggel csökkentett óradíját vette figyelembe, és ahhoz képest a felperes által az ápolás költségeként megjelölt 500 forint óradíjat és a gondozás költsége körében igényelt 330 forint óradíjat nem találta eltúlzottnak. Erre figyelemmel a 2014. október 13-tól 2014. október 22-ig terjedő időre – napi 3 óra alapulvételével – 15.000 forint ápolási költséget, a 2014. október 23-tól 2014. december 11-ig tartó időszakra – napi 3 órával számolva – 49.000 forint gondozási költséget, a 2014. december 12-től 2015. június 30-ig terjedő időre – napi 2 órára – 132.667 forint gondozási költséget, míg a 2015. július 1-jétől 2015. november 1-jéig tartó időszakra – napi 1 óra alapulvételével – 40.000 forint gondozási költséget állapított meg. Ennek megfelelően az alperest mindösszesen 236.667 forint megfizetésére kötelezte.

[15] A háztartási munka kisegítő költsége és járadéka tekintetében kiemelte: az a körülmény, hogy a felperes a baleset előtt is fogadott bejárónőt, nem mentesítette az alperest a felperest ért károsodás miatt szükségessé vált, a bejárónő alkalmazásával felmerült költség megtérítése alól. A szakvéleménnyel és a tanúvallomások egyikével is bizonyítottanak tartotta a felperesnek azt az állítását, hogy a bejárónő foglalkoztatása indokolt volt, mert a baleset miatt nem volt képes létrára felmenni, tartósan állni, guggolni, nehezebb súlyokat cipelni. A szakvélemény alapján rögzítette, hogy a felperes a táppénzes időszakban mindennemű munka tekintetében háztartási kisegítőre szorult, majd a közepesen nehéz és nehéz fizikai erőfeszítést igénylő, a jobb alsó végtag fokozott igénybevételével járó munkafolyamatok végzésében szorult kisegítőre a táppénzes időszak végéig, amely átlagosan napi 2-3 órában elfogadható volt. A szakvéleménnyel azt is alátámasztottnak tekintette, hogy a felperes a jobb alsó végtag

fokozott igénybevételével járó háztartási munkák végzésében élete végéig kisegítő igénybevételére szorul. Értékelte, hogy a háztartási kisegítői munkát a hozzátartozók díjazás nélkül végzik, de ez az alperest a költség megtérítése alól nem mentesíthette. A 2014. október 13-tól 2014. december 11-ig terjedő időre mindennemű háztartási munka vonatkozásában 75.000 forint, a 2014. december 12-től 2015. december 31-ig tartó időszakra a nehéz és közepesen nehéz háztartási munkák tekintetében 265.833 forint, mindösszesen 340.833 forint megfizetésére kötelezte az alperest. A jobb alsó végtagot fokozottan igénybe vevő háztartási munkák költségének megtérítéseként a 2015. november 1-jétől 2023. január 31-ig terjedő időre 1.851.100 forint, míg 2023. február 1-jétől havi 27.000 forint járadék tekintetében marasztalta az alperest.

[16] A közlekedési többletköltség és kísérő költsége, valamint a közlekedési többlet járadék kapcsán annak tulajdonított jelentőséget, hogy a szakvélemény szerint a felperes esetében a tömegközlekedési eszköz igénybevételével járó közlekedés és az önálló személygépkocsi-vezetés a gipszrögzítés ideje alatt, illetve a könnyített gipsz felhelyezése mellett a terhelhető állapot eléréséig kizárható volt, ami a kísérő igénybevételét indokolta. Tekintettel volt arra is, hogy a szakvélemény értelmében a funkcionális utókezelés időtartamában, 2015 áprilisáig a kísérő jelenléte szükséges volt, ahogy a fémkivételt követő rehabilitációs utókezelés időszakában is. A közlekedési többletköltséget egyrészt azokra az utakra figyelemmel állapította meg, amelyeket a felperes a baleset miatt kényszerült megtenni kontrollokra, rehabilitációs kezelésekre; másrészt az azokból az utakból adódott, amelyeket a felperes a baleset előtt gyalogosan, kerékpárral vagy tömegközlekedéssel tett meg. Értékelte, hogy a szakvélemény szerint a felperes élete végéig korlátozott lesz a közlekedésében, hosszú utakat gyalogosan megtenni, kerékpározni, tömegközlekedni nem tud. Utalt arra, hogy a felperes csatolta a mentőszállítás 10.600 forint értékű költségét igazoló számlákat. A balesetet követően taxival történt közlekedést a tanúvallomásokkal bizonyítottan tartotta, és annak költségét 70.000 forintban elfogadta. Azt a költséget pedig, amely a felperes ismerősei által segítségként nyújtott, gépjárművel történt közlekedés folytán merült fel, havi 20.000 forintban határozta meg. Erre tekintettel a 10.600 forint mentőszállítási költség és a 70.000 forint taxiköltség mellett a 2014. október 14-től 2014. december 11-ig terjedő időre 40.000 forint, a 2014. december 12-től 2015. április 30-ig tartó időszakra 36.000 forint kísérői költség megfizetésére kötelezte az alperest. Emellett a 2014. december 12-től 2023. január 31-ig terjedő időre 1.192.000 forint lejárt járadék, 2023. február 1-jétől havi 19.000 forint járadék tekintetében marasztalta az alperest.

[17] A gyógyszer- és gyógyászati segédeszköz költség és járadék vonatkozásában a 2014. október 14-től 2014. december 15-ig terjedő időre 20.000 forint, a 2014. december 16-tól 2015. október 31-ig tartó időszakra 84.000 forint erejéig találta megalapozottnak a keresetet. Figyelemmel volt arra, hogy a felperes a baleset következtében állandósult fájdalom miatt rendszeresen fájdalomcsillapító tablettát szed, nem szteroid gyulladáscsökkentő krémeket és porcépítő készítményeket alkalmaz, a lábát fászlizza, bokarögzítőt és gördülő talpas, járást segítő cipőt visel. Rögzítette, hogy a felperes 2015 novemberében porcépítő feltöltő injekciós kezelésben részesült, amelynek ára 59.500 forint volt, emellett a poszttraumás artrózis kezelésére kúraszerűen C. kezelést, majd 2016. június 14-én porcképző injekciós kezelést írtak elő számára, 2016 októberében hialuronsavas porcfeltöltést kapott, amelyből egy évben két kúra alkalmazására van szükség. A szakvéleményből kiemelte, hogy a balesettel összefüggésben kialakult állapot miatt alkalmanként, illetve szükség szerint nem szteroid gyulladáscsökkentő kenőcsök használata, fájdalomcsillapítók szedése indokolt, ahogy a porcépítő készítmények és az injekciós kezelés kúraszerű alkalmazása is. Ugyancsak a szakvéleményre figyelemmel állapította meg, hogy a gördülő talpas és járást könnyítő cipő használata a felperes komfortérzetének megteremtése és járásának segítése céljából javasolt. A felperes követelését a tanúvallomások, a csatolt számlák és az internetről gyűjtött

gyógyszertárak alapján is megalapozottnak találta. A 2015. november 1-jétől 2023. január 31-ig terjedő időre 1.473.000 forint lejárt járadék, míg 2023. február 1-jétől havi 27.000 forint járadék megfizetésére kötelezte az alperest.

[18] A rehabilitációs járadékkal kapcsolatban értékelte, hogy a szakvélemény szerint a felperes mozgásszervi rehabilitációja a sérüléseiből eredően a funkcionális utókezelés szerves részeként a kezelőorvos által ajánlott és kiírt ideig indokolt volt, a jövőbeli alkalmazása pedig az aktuális állapottól függően javasolható. Figyelembe vette a szakértőnek azt a megállapítását is, amely szerint a jövőbeli rehabilitációs kezelések reumatológus szakorvos javaslata alapján vehetők igénybe. Utalt arra, hogy a felperes számára nincs olyan társadalombiztosítási ellátás, amely az állapotához igazodó rendszeres, havi szintű ellátást biztosítani tudná. A felperes részéről bizonyítottnak találta, hogy 2016. február 2-től 2016. március 4-ig a G. fürdőben kezelést kapott, és a 20 alkalmas kezeléssel összefüggésben 32.000 forint költsége merült fel. A 2016. március 5-től 2023. január 31-ig terjedő időre mindösszesen 1.524.061 forint erejéig tartotta megalapozottnak a lejárt járadékigényt, és 2023. február 1-jétől havi 31.300 forint járadék megfizetésére kötelezte az alperest.

[19] Az elmaradt vagyoni előny általános kártérítésként való megfizetése iránti keresetet elutasította.

[20] Az alperes és beavatkozója fellebbezései folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság kiegészített ítéletének fellebbezett rendelkezését részben megváltoztatta, és kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek ápolás-gondozás költségének megtérítése jogcímén 64.000 forintot és annak 2015. április 22-től járó késedelmi kamatát, háztartási kisegítő költségének megtérítése jogcímén 324.833 forintot és annak 2015. április 16-tól számított késedelmi kamatát, közlekedési többlet költség és kísérő költségének megtérítése jogcímén 156.600 forintot és annak 2015. január 25-től járó késedelmi kamatát, gyógyszer- és gyógyászati segédeszköz költség megtérítése jogcímén az elsőfokú ítéletben megállapított 123.900 forint és annak 2015. április 22-től számított késedelmi kamatán felül további 59.500 forintot és annak 2015. november 20-tól, valamint 52.500 forintot és annak 2016. október 4-től járó késedelmi kamatát, rehabilitációs költség megtérítése jogcímén 30.000 forintot és annak 2019. február 2-től számított késedelmi kamatát. Ezt meghaladóan a felperes „valamennyi kereseti igényét” elutasította.

[21] Abból indult ki, hogy a kárt a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) nem definiálja, annak 6:522. § (2) bekezdése csak az egyes kárelemeket sorolja fel. A Ptk. 6:522. § (1) bekezdése alapján ugyanakkor nem tartotta kétségesnek, hogy megtérítendő kár alatt nemcsak ezek a tipikus kárelemek értendők, hanem minden olyan, (a vagyonban) beállott hátrány, amelynek megtérítésével kerül (vissza) a károsult abba a (vagyoni) helyzetbe, amilyen (vagyoni) helyzetben a károsító esemény előtt volt (differencia-hipotézis, azaz különbözeti alapelv). Hangsúlyozta egyúttal: bármilyen formában bekövetkező kárt állít is a károsult, azt a perben bizonyítania kell, és így bizonyítania kell a károkozó magatartásának okozataként a vagyonában beállott hátrányt és annak mértékét. A három tipikus kárelem közül a költségben mutatkozó vagyoni hátrány esetén pedig nemcsak a költsékezésnek, hanem annak bizonyítását is indokoltnak tartotta a károsult részéről, hogy költsékezése időpontjában kiadása az őt ért hátrány kiküszöbölésére, enyhítésére, csökkentésére a közfelfogás szerint szükséges, alkalmas, észszerű, indokolt és arányos volt. Éppen ezért a költségben mutatkozó kárhoz annak bizonyítását is szükségesnek tekintette, hogy a károsult mire és mennyit fizetett ki.

[22] Kiemelte továbbá, hogy a költség és a járadék nem egymás szinonimái: a költség egy kárelem, míg a járadék kártérítési mód. Kifejtette, hogy a járadékkal való kompenzáció esetén valójában a múltbeli tények alapján a bíróság a jövőre vonatkozóan is megállapítja a tényt, és

elrendeli annak pénzbeli kompenzálását. Hivatkozása szerint ezért a költségben mutatkozó kár kompenzálását megállapító döntés esetén lejárt járadékról alapvetően nem lehet szó.

[23] Ezekhez képest a felperes bizonyítását hiányosnak minősítette, mivel a felperes nem is állított kellő konkrétsággal, vagy állított ugyan, de annak alátámasztására bizonyítékot nem csatolt, és olyan tétel is volt, amelynek szükségességét nem támasztotta alá. Álláspontja szerint a bizonyítás elmaradásának indoka nem lehetett az a felperes által felhozott érv, hogy nem elvárható számlák, nyugták és bizonylatok éveken át történő gyűjtése; a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) a bizonyítás ilyen okú mellőzését nem ismeri. Rögzítette ugyanakkor, hogy a felperes okirati bizonyítékot arról, hogy mire és mennyit fizetett ki, jóformán csak a keresetlevele mellékleteként csatolt, a per folyamatban léte alatti költségezésének tényét, összegét és célját nem számlákkal, nyugtákkal és bizonylatokkal, hanem a részben általa igénybe sem vett szolgáltatások árjegyzékével, valamint különböző összehasonlító adatokkal kívánta alátámasztani. Rámutatott: a hiányzó bizonyítást nagyjából a tanúvallomások sem tudták pótolni, a kirendelt szakértő a betegút ismeretének hiányában a feltett kérdésekre pontosabb választ nem tudott adni, és a szakvéleményében helyesen jelezte, hogy a költségek felmerülte és összege nem szakértői kérdés.

[24] Az ápolás és gondozás költsége esetében figyelembe vette, hogy a felperesnek a keresetlevélben foglalt nyilatkozata szerint igazolásként csatolta a hozzátartozója részére megfizetett átvételi elismervényt, azonban ilyen tartalmú okiratot sem a keresetlevél mellékleteként, sem a per során nem nyújtott be. A felperes által megnevezett hozzátartozó tanúvallomása alapján még azt sem tartotta megállapíthatónak, hogy részére a felperes az ápolási és gondozási feladatok ellátásáért fizetett volna. Az e költségben való marasztalás indokaként – az elsőfokú bíróságtól eltérően – nem fogadta el azt, hogy az ápolást, gondozást a hozzátartozó nem a károkozónak a kár megtérítése alóli mentesítése érdekében végzi ingyen. Minthogy a 2014. október 13. és 2014. december 11. közötti időszakra megítélt ápolási és gondozási költség tekintetében az alperes és beavatkozója fellebbezést nem terjesztettek elő, ezt az elsőfokú ítéleti rendelkezést nem érintette. A szakvélemény alapján megállapíthatónak tekintette, hogy az ápolás arra irányuló tevékenység, hogy segítse az érintettet mindazon tevékenységek elvégzésében, amelyeket saját maga tenne meg, míg a gondozás az egészségi ártalmakat megelőző és elhárító, az optimális fejlődést segítő családi és szervezett társadalmi tevékenység. Ehhez képest lényegesnek tartotta, hogy a szakvélemény szerint a felperes 2014. december 11-ét követően ápolásra, gondozásra már nem szorult, a táppénzes időszak végéig kisegítő igénybevétele volt szükséges, és saját nyilatkozata szerint a házimunkákban a hozzátartozója mellett takarítónő segíti. Ennek alapján arra a következtetésre jutott, hogy a kisegítő által végzett tevékenység a háztartási kisegítő által elvégzett feladatokat jelenti, és ezért ez az igény a háztartási kisegítő költsége körében került elbírálásra. Emiatt a 2014. december 11-ét követő időszakra az ápolás-gondozás költségének megtérítése iránti keresetet elutasította.

[25] A háztartási kisegítő költsége esetében hivatkozott arra, hogy bár az elsőfokú ítélet e rendelkezése ellen kizárólag az alperes beavatkozója terjesztett elő fellebbezést, de mivel önálló beavatkozóról volt szó, ezért ez a perbeli cselekménye hatályosnak minősült, és a fellebbezést érdemben kellett elbírálni. Osztotta az alperes beavatkozójának azt az érvelését, hogy a felperes a kórházi kezelése időtartamában, 2014. szeptember 28-tól 2014. október 13-ig háztartási kisegítőre nem szorult. A 2014. október 14-től 2015. november 1-jéig terjedő időszak vonatkozásában az igényt a szakvéleménnyel alátámasztottnak tartotta. Egyetértett továbbá az elsőfokú bírósággal abban, hogy az erre az időre felszámított költség nem volt eltúlzott. A 2015. november 1-jét követő időszak esetében annak tulajdonított jelentőséget, hogy a szakvélemény értelmében a felperes a táppénzes időszak végéig háztartási kisegítőre

szorult, ugyanakkor a takarításon felül olyan háztartási munkát, amelynek elvégzéséhez kisegítőre van szüksége, nem jelölt meg. A szakvéleménnyel sem tartotta alátámasztottnak, hogy a felperes az egyéb háztartási munkák tekintetében rendszeres segítségre szorulna. A takarítás költsége kapcsán nem osztotta az elsőfokú bíróság álláspontját. Az alperes károkozó magatartása és az érvényesített költség közötti okozati összefüggés fennállását arra tekintettel nem állapította meg, hogy a felperes – a szakértői vizsgálat során tett nyilatkozata szerint – már a baleset előtt is bejárónót foglalkoztatott, vagyis ez a költség nem azért merült fel, mert a felperest a baleset érte. Emiatt a 2015. november 1-jétől 2023. január 31-ig terjedő időszakban lejárt járadék és a 2023. február 1-jétől igényelt járadék tekintetében a keresetet elutasította.

[26] A közlekedési többletköltség és kísérő költsége vonatkozásában abból indult ki, hogy a fellebbezések a mentőszállítás 10.600 forintos költségében és a 2014. október 14-től 2014. december 11-ig terjedő időre megítélt 40.000 forint költségben marasztaló elsőfokú ítéleti rendelkezést nem érintették. A 2014. december 12. és 2015. április 30. közötti időszakra a kísérő költségeként megítélt 36.000 forint és a 70.000 forintos taxiköltség tekintetében a fellebbezést megalapozatlannak találta. A 2014. december 12-től követelt járadékigény vonatkozásában viszont a keresetet elutasította. Ebben a körben egyetértett azzal a fellebbezési hivatkozással, hogy a szakvélemény e költség szükségességét nem támasztotta alá. Utalt arra, hogy a szakvélemény értelmében a felperes 2014. december 11-ig, azaz a terhelhető állapot eléréséig volt a tömegközlekedési eszközök igénybevételében jelentős mértékben akadályozott, és saját előadása szerint a tömegközlekedési eszközöket igénybe tudja venni, legfeljebb a baleseti sérülésből adódó állapota a fel- és leszállás során a lépcsőhasználatot és a tartós állással járó utazást nehezíti. A szakvélemény alapján a gépjárművezetést is kivitelezhetőnek tartotta a felperes részéről. Ezzel kapcsolatban a felperes előadását ellentmondásosnak is tartotta. Mindezek egybevetése alapján azt állapította meg, hogy a felperes 2014. december 11-ét követően a tömegközlekedés igénybevételére – 2015 áprilisának végéig kísérővel – képes és alkalmas.

[27] A gyógyszer- és gyógyászati segédeszköz költség címén a 2015. október 31-ig terjedő időre megítélt 123.900 forintban marasztaló elsőfokú ítéleti rendelkezést fellebbezés hiányában nem érintette. A 2015. november 1-jétől igényelt lejárt és jövőbeli járadék vonatkozásában figyelemmel volt arra, hogy a szakvélemény szerint jelenleg és a jövőben a balesettel összefüggésben kialakult állapota miatt rendszeres gyógyszerszedés nem szükséges, alkalmanként, illetve szükség szerint nem szteroid gyulladáscsökkentő kenőcsök használata, fájdalomcsillapítók szedése elfogadható, míg a járást könnyítő cipő használata a komfortérzet megteremtése és a járás segítése céljából javasolt. Ezek alapján a csatolt ambuláns lapokon rögzített javaslatok szerinti gyógyszerek szükségességét alátámasztottnak tekintette. Hangsúlyozta ugyanakkor: a felperesnek nem pusztán egy adott költség indokoltságát kellett bizonyítania, hanem a költség tényleges felmerülését is. Ehhez képest azt, hogy 2016 októberét követően a felperes számára szakorvos porcépítő és injekciós kezelést felírt volna, amelyet a felperes ténylegesen igénybe is vett, és azzal kapcsolatban költsége merült fel, bizonyíthatatlannak találta. Arra vonatkozó peradatot sem talált, hogy a felperes járást könnyítő cipőt akár egyetlen alkalommal is vásárolt volna. A 2016 októberében kiállított nyugta tartalmát illetően utalt arra, hogy az azon szereplő egyes termékek nyilvánvalóan nem álltak összefüggésben a balesettel, míg a további gyógyszerek és gyógyhatású készítmények megvásárlásának indokoltságáról a szakértő nem nyilatkozott. A fájdalomcsillapítókkal kapcsolatban hivatkozott arra, hogy azok minden háztartásban rendelkezésre állnak, és a felperes még csak előadást sem tett e gyógyszerek használatának gyakoriságáról és mennyiségéről. Mindezek miatt a lejárt és a jövőbeli járadékban marasztaló elsőfokú ítéleti rendelkezést megváltoztatta, és a keresetet ebben a részében is elutasította.

[28] A rehabilitációs járadék kapcsán értékelte, hogy a szakvélemény szerint a jövőbeli rehabilitációs kezelés reumatológus szakorvos vagy rehabilitációs szakorvos javaslata alapján vehető igénybe. Az okiratok alapján azt is megállapította, hogy a felperes 2016. február 11-től 2016. március 4-ig komplex fürdőgyógyászati ellátásban részesült. Erre tekintettel a gyógyfürdő kezelés 30.000 forint összegű költségét bizonyítottnak fogadta el. Ezt meghaladóan azonban a felperes részéről sem a rendszeres gyógyfürdő kezelések igénybevételének tényét, sem azok költségét nem tartotta bizonyítottnak, és az azok indokoltságának alátámasztására alkalmas szakorvosi javaslatot is hiányolta. Emiatt nem tudta megállapítani, hogy a felperesnek a rehabilitációval kapcsolatban az ítélethozatalig mekkora költsége merült fel, és arra sem tudott következtetést levonni, hogy a felperes ilyen jellegű rehabilitációs kezeléseket a jövőben indokoltan vesz-e igénybe, s ha igen, annak mennyi a várható költsége. A lejárt és a jövőbeli járadék megfizetése iránti keresetet ezért elutasította.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[29] A jogerős ítélet ellen a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amely annak hatályon kívül helyezésére és az elsőfokú bíróság kiegészített ítélete fellebbezett rendelkezésének helybenhagyására irányult.

[30] Megsértett jogszabályhelyként a régi Pp. 163. § (2) bekezdését, 166. § (1) bekezdését, 206. § (1) és (3) bekezdését, valamint a Ptk. 6:522. § (1) és (2) bekezdését jelölte meg.

[31] A jogerős ítélet indokaival szemben hangsúlyozta, hogy a károsult nem saját elhatározásából viseli a költségeket, hiszen erre nem saját döntése, hanem a baleset következményei kényszerítik. Arra is utalt, hogy a károsultat kárenyhítési kötelezettség terheli, amely kötelezettséggként szintén nem saját elhatározása. Álláspontja szerint a költségek minden esetben történő megkövetelése nyilvánvalóan téves, és irreleváns, hogy a veszteségek viseléséhez szükséges anyagi forrásokat a károsult honnan teremti elő. Ehhez kapcsolódóan a Kúria több határozatára is hivatkozott. Azok alapján kiemelte: a családtag ingyenes vagyoni vagy nem vagyoni segítségnyújtása nem a károkozó kárviselés alóli részleges vagy teljes mentesítését szolgálja, és a költségek szükségességét azok mértékére is kiterjedően értékelni kell, de nem abból a szempontból, hogy a károsult fizetett-e már valamely igényre.

[32] Fenntartotta, hogy nem volt elvárható tőle az, hogy a lassan 10 éve tartó perben a baleseti sérülésével okozati összefüggésben felmerült valamennyi költségét adminisztrálja, azokról számlát kérjen, vagy megőrizze a pénztári bizonylatot. A jogerős ítélet indokolásával szemben rámutatott arra, hogy nem a bizonyítás mellőzése történt, hanem a régi Pp. által lehetővé tett bizonyítási eljárás lefolytatása, mivel a régi Pp. a bizonyíték fogalmát nem szűkíti le számlákra, nyugtákra, hanem azzal egyenértékű bizonyítást tesz lehetővé tanúbizonyítás vagy egyéb okirati bizonyítás formájában, amelyek a bírói mérlegelést segítik, és azt megalapozottá teszik, továbbá a bíróságnak a bizonyítás nélkül megállapítható tényeket is figyelembe kell vennie.

[33] Állította, hogy a másodfokú bíróság megalapozatlanul tágan értelmezte a károsult kárenyhítési kötelezettségét, és indokolás nélkül tért el a Kúria precedensképes határozataitól. A kárenyhítési kötelezettség tekintetében utalt arra, hogy a jóhiszemű és tisztességes együttműködés, valamint az elvárható magatartás követelménye mint alapelvek nem követelik meg a jogosulti érdekek legteljesebb visszaszorítását a kötelezetti érdekek legteljesebb érvényesülése érdekében, helyett a szemben álló érdekek közötti észszerű egyensúly alkalmas az elvárhatóság követelményének kielégítésére.

[34] Az ápolás-gondozás költsége tekintetében a szakvéleménnyel és a tanúvallomásokkal is ellentétesnek nevezte a másodfokú bíróságnak azt a megállapítását, hogy 2014. december

11-től a szakértő által az ápolás-gondozás körében indokoltnak tartott kisegítői tevékenység a háztartási kisegítő által elvégzett feladatokat jelentette, és ez az igény a háztartási kisegítő költsége körében került elbírálásra. Irrelevánsnak tartotta, hogy a szakértő más személy által végzett személyes segítséget ápolásnak, gondozásnak, kisegítésnek vagy felügyeletnek nevezte, mivel a szakvéleményében az ápolás-gondozás körében fejtette ki a választ. Álláspontja szerint ezt csak úgy lehet értelmezni, ahogy az elsőfokú bíróság is tette, vagyis a kisegítő is gondozási feladatokat látott el. Ezzel összefüggésben hivatkozott a tanúvallomások tartalmára, arra a köztapasztalati tényre, hogy az a beteg, aki egy bizonyos időszakban napi 2-3 órát igénylő ápolásra szorul, az egyik napról a másikra nem gyógyul meg oly mértékben, hogy a továbbiakban már ne szorulna részleges gondozásra.

[35] A háztartási munka kisegítő költsége és járadék esetében előadta, hogy a 2014. szeptember 28-tól 2014. október 13-ig tartó kórházi ellátása idején a háztartási munkákat a hozzátartozói látták el, azokat ők végezték helyette, és ezért azok költségét az alperes köteles megtéríteni. A jogerős ítélet indoklásával szemben hivatkozott arra a perbeli nyilatkozatára, amely szerint a baleset előtt egyedül végzett minden háztartási munkát, és a baleset után azokat a sérüléseire visszavezethető okból nem tudta ellátni, az elvégzésükben a baleset óta az unokahúga és a bejárónő van segítségére. Nyilvánvaló elírásnak nevezte a szakvéleményében rögzített, a másodfokú bíróság által felhívott nyilatkozatát, ugyanis a saját előadása és a tanúvallomások szerint is csak a baleset óta van bejárónője. Emellett köztudomású ténynek nevezte, hogy a háztartási munkák körébe nem kizárólag a takarítás tartozik. Azt pedig bizonyítottanak tartotta, hogy egyedül élt egy 75 négyzetméteres lakrészben, vagyis minden háztartási munka elvégzése reá hárulna a baleset hiányában. Ezzel kapcsolatban utalt arra, hogy a NAV meghatározása szerint háztartási munkának minősülnek a természetes személy mindennapi életéhez szükséges feltételek biztosítását szolgáló tevékenységek. Kiindulópontnak azt tekintette, hogy a baleset előtt saját magát és a háztartását ellátta, és ehhez képest a szakvélemény szerint a jobb alsó végtag fokozott igénybevételével járó háztartási munkák végzésében jelenleg és a jövőben is kisegítő igénybevételére szorul. Állította, hogy a háztartási munkák nehézségi fokának meghatározása és azok pontos felsorolása nem a szakértő feladata, hiszen ezek köztudomású tények. Ezen túlmenően ismertette azokat a nyilatkozatait, tanúvallomásokat és szakértői megállapításokat, amelyeket az elsőfokú bíróság a köztudomású tények mellett értékelt.

[36] A közlekedési többletköltség járadék kapcsán sérelmezte, hogy a másodfokú bíróság csak azt az időszakot értékelte, amikor a szakvélemény szerint jelentős mértékben akadályozott volt a tömegközlekedésben. Érvelése szerint a másodfokú bíróság teljességgel figyelmen kívül hagyta a tömegközlekedés sajátosságait, és azt, hogy a maradványállapota a fel- és leszállás során a lépcsőhasználatot és a tartós állással járó utazást a szakvélemény szerint is nehezíti. Ennek alátámasztására a tanúvallomásokat is alkalmasnak tartotta. Kiemelte egyúttal: sem ő, sem a tanúk nem azt állították, hogy képtelen lenne a tömegközlekedési eszközök igénybevételére, hanem azt, hogy azok használatára korlátozottan képes, és ezt a szakvélemény is alátámasztotta. Helyesnek nevezte az elsőfokú bíróságnak azt a megállapítását, hogy a baleseti maradványállapota okán élete végéig korlátozott lesz a közlekedésben.

[37] A gyógyszer- és gyógyászati segédeszköz járadék vonatkozásában idézte a saját előadását és a tanúvallomásokat, valamint a szakvéleményt. Az orvosi iratokkal alátámasztott ténynek tekintette, hogy szakorvos javasolta számára a porcépítő készítmények, a porcfeltöltésre szolgáló injekciós kezelés alkalmazását és a gördülő talpas cipő viselését. Állította, hogy a másodfokú bíróság ezeket a tényeket önkényesen semmibe vette. A bírói gyakorlattal ellentétesnek tartotta a másodfokú bíróságnak azt a megközelítést, hogy számlákkal kellett volna bizonyítania az említett kezelések igénybevételét. Hangsúlyozta,

hogy a porcépítő injekciós kezelés igénybevételének ténye nem vitatható, az az orvosi dokumentációban is szerepel, a hozzátartozójának tanúvallomása alátámasztotta, és a szakvélemény szerint a kúraszerű alkalmazás elfogadható. Érvelése értelmében, ha az orvosi indokoltság megállapítható, a felmerült költségek rendszeres, számlával történő igazolása nem szükséges, és nem várható el tőle, hogy valamennyi gyógyszerről és gyógyhatású készítményről számlát kérjen, vagy megőrizze a pénztárbizonylatot. Tévesnek nevezte a másodfokú bíróságnak azt a megállapítását, hogy a csatolt gyógyszerértéki számlák alapján a szakértő az indokoltaságról nem nyilatkozott. A jogerős ítéletnek azzal az indokával sem értett egyet, hogy azért nem illeti meg járadék, mert minden háztartásban rendelkezésre állnak fájdalomcsillapító készítmények. Ezzel szemben utalt a szakvéleménynek a használat indokoltságát alátámasztó részére. Értelmezése szerint a szakértő által használt „szükség szerinti” kifejezés gyakoriságot, rendszerességet jelent.

[38] A rehabilitációs járadék tekintetében kiemelte, hogy csatolta az orvosi iratait, és az azok között található zárójelentés tartalmazta a rendszeres gyógytorna végzésére, a balneoterápiára vagy a komplex gyógyfürdő kúrára vonatkozó szakorvosi javaslatot. Hivatkozott továbbá arra, hogy az egyik ambuláns lap szerint a szakorvos rendszeres gyógyfürdőkezelést írt elő számára, továbbá egy szakorvos által kiállított kezelési táblázat is rendelkezésre állt. Ismertette az ezzel összefüggő perbeli előadását és a kapcsolódó tanúvallomásokat. Mindezek alapján igazoltnak tartotta, hogy számára a jövőre vonatkozóan is indokolt a gyógyfürdő rendszeres igénybevétele az állapotának fenntartása érdekében. Arra is utalt, hogy az összecszerűség alátámasztására csatolta a gyógyfürdő belépőárakat tartalmazó okiratot. Kifejtette továbbá, hogy a rendszeres úszást a társadalombiztosítás a felnőttek számára egyáltalán nem támogatja, a gyógytornát pedig csak meghatározott időszakonként, korlátozott számban és folyamatos adminisztratív többletfeladatok terhével. Ezzel kapcsolatban a Kúria határozatára is hivatkozással kiemelte, hogy nem köteles minden esetben a társadalombiztosítás által támogatott ellátás igénybevételére, és ebből az okból a kárenyhítési kötelezettség megszegése nem állapítható meg.

[39] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte.

[40] Álláspontja szerint a másodfokú bíróság jogszerű és megalapozott döntést hozott, a rendelkezésre álló bizonyítékokat helytállóan értékelte, és azokból okszerű következtetést vont le. Előadta továbbá, hogy a korábbi nyilatkozatait fenntartja.

[41] Az alperes beavatkozója felülvizsgálati ellenkérelmében szintén a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte.

[42] Az ápolás-gondozás költsége kapcsán helyesnek tekintette a jogerős ítéletnek azt a megállapítását, hogy a felperes az általa hivatkozott átvételi elismervényt nem csatolta. Egyetértett a szakvéleménynek a másodfokú bíróság részéről történt értelmezésével.

[43] A háztartási kisegítő költsége és járadéka vonatkozásában kiemelte, hogy a szakvélemény szerint a felperes kizárólag az általa korábban ténylegesen végzett tevékenységek körében szorulhat kisegítőre. Hivatkozása szerint a felperesnek a háztartási munkáknak a kórházi tartózkodás ideje alatti elvégzésével összefüggő tényállítása a perben nem volt, azt a peradatok nem támasztották alá, és e munkák indokoltága sem volt igazolható. Állította, hogy a másodfokú bíróság a felperes saját nyilatkozata alapján helyesen állapította meg a takarítónő baleset előtti alkalmazásának tényét, és abból helytálló következtetést vont le. Azzal is egyetértett, hogy a felperes a takarításon felül nem jelölt meg olyan háztartási munkát, amelynek elvégzéséhez kisegítő igénybevételére szorult volna. A

szakvéleményt ebben a körben is a felülvizsgálati kérelemben foglaltaktól eltérően értelmezte.

[44] A közlekedési többlet járadék esetében előadta, hogy a szakvélemény e költség szükségességét sem támasztotta alá. Emellett utalt a felperesnek a szakértő által is figyelembe vett, a közlekedéssel kapcsolatos nyilatkozataira.

[45] A gyógyszer- és gyógyászati segédeszköz járadék tekintetében hangsúlyozta, hogy a másodfokú bíróság a szakvéleménynek a költség indokoltságával és felmerülésének gyakoriságával összefüggő megállapításait helyesen értékelte, és helytállóan jutott arra a következtetésre, hogy a felperes a bizonyítási feladatait ebben a körben sem teljesítette.

[46] A rehabilitációs járadékot illetően idézte a szakvéleménynek a szakorvosi javaslat szükségességével kapcsolatos megállapításait. Egyetértett a másodfokú bírósággal abban, hogy a felperes sem a szakorvosi javaslatot, sem az indokolt gyakoriságot, sem a költség felmerülését nem bizonyította.

A Kúria döntése és jogi indokai

[47] A felülvizsgálati kérelem részben megalapozott.

[48] A Kúria a régi Pp. 275. § (2) bekezdése szerint a felülvizsgálati kérelem keretei között eljárva, a felülvizsgálati eljárás eredményeként azt állapította meg, hogy a jogerős ítélet felülvizsgálati kérelemmel támadott – az elsőfokú bíróság kiegészített ítéletének fellebbezett rendelkezését részben megváltoztató – rendelkezése sérti a régi Pp. 206. § (1) bekezdését, valamint a Ptk. 6:522. § (1) és (2) bekezdés c) pontját.

[49] A felperes a valódi tárgyi keresethalmazatot alkotó keresetei közül a jogerős ítélettel elbírált és a felülvizsgálati kérelemmel érintett kereseteiben az alperes költségpótló járadék megfizetésére kötelezését kérte. Ezek a megtéríteni kért károk a Ptk. 6:522. § (2) bekezdésében meghatározott kárfajták közül a c) pontban nevesített, a károsultat ért vagyoni hátrányok kiküszöböléséhez szükséges költségnek minősültek. Az e jogszabályhely által támasztott szükségesség követelménye a kiadás indokoltságának, arányosságának, célszerűségének és észszerűségének vizsgálatát is megköveteli (Kúria Pfv.III.20.015/2022/4.). Az e szempontoknak való megfelelés az, ami a károkozó magatartással az oksági kapcsolatot megteremti (Kúria Pfv.III.20.774/2019/4.). Ennek a kárfajtának abból a lényegadó jellegzetességéből, hogy felmerülése a károsult vagy más személy elhatározásán alapul, a kárcsökkentési (kárenyhítési) kötelezettséggel való összefüggése is következik. Vagyis: a szükségesség követelménye teljesülésének az előzőekben megjelölt objektív szempontok alapján történő vizsgálata egyúttal a károsultat terhelő kárcsökkentési (kárenyhítési) kötelezettség teljesítésének vizsgálatát is jelenti (Kúria Pfv.III.20.279/2021/7.). A károsult kárenyhítési kötelezettsége viszont nem értelmezhető úgy, hogy a károkozás következményeinek viselésére szükséges eszközök közül a legolcsóbb megoldást köteles választani. A jóhiszeműség, tisztesség és együttműködés, valamint az elvárható magatartás követelményére figyelemmel a károsult és a károkozó érdekei közötti észszerű egyensúly megteremtésére kell törekedni (Kúria Pfv.III.20.093/2023/6.).

[50] A teljes kárpótlás elvének szem előtt tartása mellett a károsult nem kötelezhető arra, hogy a szükséges költségeket maga előlegezze meg (Kúria Pfv.III.20.055/2012/5., hasonlóképpen: Kúria Pfv.III.21.170/2017/4.). A károkozó kártérítési kötelezettségén kívül eső körülmény, hogy a károsodás elszenvedéséből fakadó vagyoni veszteségek viseléséhez szükséges anyagi forrásokat a károsult saját jövedelméből, vagyonából teremti-e elő, vagy

kötelmén kívül álló harmadik személyek előlegezik-e meg számára, és az is a felelősségi viszonyon kívül eső kérdés, hogy ezt ingyenesen nyújtják-e (Kúria Pfv.III.20.032/2017/4., Pfv.III.22.383/2016/5.).

[51] A felperes a keresetében állított különböző költségek megtérítését járadék formájában kérte. A költségpótló járadékok ugyan tartalmilag nem a törvényben nevesítetten szabályozott járadékfajták közé tartoznak, de az alapjukat a kártérítés általános szabályai adják. A kár járadék formájában való megtérítésére akkor kerülhet sor, ha időszakonként visszatérő károkat (kiadásokat) kell megfizetni (Kúria Pfv.III.21.922/2014/4.). A károsultat ért vagyoni és nem vagyoni hátrány csökkentéséhez vagy kiküszöböléséhez szükséges költségek körébe nem csak az egyszeri, alkalmi jelleggel felmerült kiadások tartoznak, hanem a rendszeresen, időszakonként visszatérően jelentkező, és éppen ezért járadék formájában térítendő költségek is (Kúria Pfv.III.20.981/2020/4.). A kártérítési járadék lényegadó ismérve, hogy az a jövőben is rendszeresen felmerülő, pontosan kiszámítható időszakonként visszatérő, összegszerűségében is előre meghatározható károk megtérítésére szolgál [Kúria Pfv.III.20.282/2024/5. (BH 2024.207.I.)].

[52] Mindezek ismeretében a felperes a felülvizsgálati kérelmében megalapozottan hivatkozott arra, hogy a jogerős ítélet indokolásában foglaltakkal szemben nem kizárólag a saját vagyona terhére eszközölt, ténylegesen felmerült költségei megtérítését követelhetette az alperestől. Az általa megjelölt költségek esetében nem ennek teljesülését, hanem a szükségességüket kellett értékelni. Mivel pedig a felperes költségpótló járadékigényt érvényesített, ezért nem volt mellőzhető annak vizsgálata sem, hogy rendszeresen, időszakonként visszatérően jelentkező költségekről volt-e szó. Noha a pénzbeli kártérítés e módjának alkalmazása során a kár bekövetkezése óta felmerült tényekből kell a költségek jövőbeli rendszeres felmerülésére következtetni, ez azonban a másodfokú bíróság által kifejtettekkel ellentétben nem jelenti azt, a költségpótló járadék alapvetően nem lehet lejárt. A meghatározott időszakonként ismétlődően szükségessé váló költségek ugyanis nem csak a jövőre nézve, hanem a perbeli igényérvényesítést és a bírósági határozathozatalt megelőző időre is járadékkal kompenzálhatóak. Ettől eltérő megállapításra sem a járadék megváltoztatásának vagy megszüntetésének anyagi jogi szabálya (Ptk. 6:530. §), sem az utóper eljárásjogi szabályai (régi Pp. 230. §, a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény 361. §) nem adhatnak okot.

[53] A felperes eljárási szabálysértésként a bizonyítás és a bizonyítási eljárás egyes általános szabályainak megsértését jelölte meg. Azt nem vonta kétségbe, hogy a másodfokú bíróság a bizonyítási teher szabályát helyesen, a bizonyítási érdek alapulvételével alkalmazta, és arra tekintettel indokoltan tőle követelte meg a keresetében állított, az annak megalapozottsága szempontjából jelentős tények fennállásának bizonyítását. Sérelmezte ugyanakkor a másodfokú bíróságnak az elsőfokú bíróságétól eltérő bizonyítékmérlegelését, az általa szolgáltatott bizonyítékok bizonyító erejének megítélését és a bizonyítás nélkül megállapítható tények figyelmen kívül hagyását. E hivatkozásainak helyességéről a felülvizsgálati kérelemmel érintett egyes kártérítési követeléseknél, az azokhoz kapcsolódó és vitássá tett jogerős ítéleti ténymegállapítások értékelésekor lehetett állást foglalni. Kétségtelenül helytálló volt az az általános jellegű jogi okfejtése, hogy a régi Pp. a bizonyíték fogalmát nem szűkíti le számlákra, nyugtákra, hanem azzal egyenértékű, a bírói mérlegelést segítő, azt megalapozó más bizonyítást is lehetővé tesz. Ez, a régi Pp. 3. § (5) bekezdésében megfogalmazott szabad bizonyítás elvéből, azon belül a bizonyítási mód és a bizonyítási eszköz megválasztásának szabadságából következett. Az viszont már a bizonyítékok

mérlegelésére tartozó kérdésnek minősült, hogy a konkrét esetben a felperes mennyiben tett eleget a bizonyítási feladatainak, a bizonyítás nélkül meg nem állapítható tények esetében miféle bizonyítást ajánlott fel, és milyen bizonyítékokat bocsátott a bíróságok rendelkezésére. Ezzel kapcsolatban pedig figyelemmel kellett lenni arra is, hogy a másodfokú bíróság a kereset részbeni elutasításának indokaként a bizonyítás hiányossága mellett a kellő részletességű tényállítások elmaradására is utalt. Ennek azért volt jelentősége, mert csak olyan tény fennállását állapíthatja meg a bíróság, amelyet – ha azt hivatalból nem vizsgálhatja, nem köztudomású és nem hivatalból ismert – valamelyik fél állított (Kúria Pfv.II.20.562/2021/9.). A megfelelő tényállítás hiányának következményét annak a félnek kell viselnie, akinek érdekében állt annak megtétele (Kúria Pfv.V.20.087/2018/7.).

[54] A másodfokú bíróság az ápolás és gondozás költségében való marasztalás indokaként – az elsőfokú bíróságtól eltérően – nem fogadta el azt, hogy ezeket a tevékenységeket a hozzátartozó nem a károkozónak a kár megtérítése alóli mentesítése érdekében végzi ingyen. Az elsőfokú bíróság azonban a következetes és a fentiekben hivatkozott kúriai határozatokkal összhangban álló ítélkezési gyakorlatra hivatkozással helyesen fejtette ki azt is, hogy ilyen esetekben a hozzátartozó a károsult személye körüli teendőket a károkozó helyett, az ő költségére és a károsult érdekében végzi, és mivel a káreseménnyel okozati összefüggésben szükségessé vált és elvégzett tevékenységről van szó, ezért a károkozó annak értékének megtérítésére köteles. Ehhez képest a másodfokú bíróság indokolatlanul hiányolta a keresetlevélben megjelölt átvételi elismervény csatolásának elmaradását, valamint azt, hogy a felperes hozzátartozójának tanúvallomása az ápolási és gondozási feladatok ellentételezését nem támasztotta alá. A keresetnek a 2014. december 11-ét követő időszakra igényelt járadék tekintetében való elutasításának okát mégsem ebben jelölte meg. Ehelyett annak tulajdonított meghatározó jelentőséget, hogy a szakvélemény szerint a felperes a kérdéses időszakban ápolásra és gondozásra már nem szorult, a táppénzes időszak végéig kisegítő igénybevétele szükséges, amely tevékenység a háztartási kisegítő által elvégzett, külön igény alapjaként feltüntetett feladatokat jelentette. A felperes a felülvizsgálati kérelmében megalapozottan kifogásolta a szakvéleménynek ezt az értékelését. Az elsőfokú bíróság nemcsak az ápolás és gondozás, hanem a háztartási kisegítés szükségességének, időtartamának és napi időszükségletének meghatározását is a kirendelt igazságügyi orvosszakértő feladatává tette. A szakvélemény ennek megfelelően a vélemény részében, a feltett kérdésekre adott válaszok között egymástól elkülönítetten tartalmazta a szakértőnek az említett tevékenységekkel összefüggő megállapításait. Önmagában ebből és a válaszok tartalmából is következően a szakértő az ápolás és gondozás körében a háztartási kisegítői feladatokat nem vette figyelembe. Az ápolás és gondozás fogalmát egyaránt meghatározta, megjelölte az ide sorolható feladatokat, és erre tekintettel határolta el azokat az időszakokat, amelyekben a felperes ápoló, majd gondozó igénybevétele szorult. Mindkét tevékenységet az önellátáshoz és az önálló életvitelhez szükséges, más személy által nyújtott segítségként azonosította, és ehhez képest rögzítette, hogy míg ez a gipszrögzítés alatti időszakban teljes körben ápoló, majd 2014. december 11-ig gondozó, addig a táppénzes időszak végéig már csak kisegítő igénybevétele jelentette. Mindez a jogerős ítélet indokolásával ellentétben semmiképpen sem volt értelmezhető úgy, hogy a szakértő a háztartási kisegítés szükségességének kérdésében nyilvánított véleményét. Ezt támasztotta alá az elsőfokú ítéletnek az, a másodfokú bíróság által sem módosított ténymegállapítása is, amely szerint a felperes 2015. november 1-jétől már képes volt helyváltoztatásra, és az ellátásában a táppénzes állomány végéig segítségre szorult, egyre csökkenő mértékben. Miután pedig az elsőfokú bíróság a tanúvallomásokkal a fenti tevékenységeknek a felperes érdekében történt kifejtését bizonyítottnak tekintette, és a másodfokú bíróság sem ezt, sem a költségszámítás alapjául szolgáló időráfordítás és óradíj mértékét nem tartotta kifogásolhatónak, a fellebbezett elsőfokú ítéleti rendelkezés

megváltoztatásának nem lett volna helye. A jogerős ítélet ebben a részében a régi Pp. 206. § (1) bekezdését, valamint a Ptk. 6:522. § (1) bekezdését és (2) bekezdés c) pontját is sértette.

[55] A másodfokú bíróság a háztartási kisegítő költsége esetében az elsőfokú bíróság ítéletének részbeni megváltoztatásával a keresetet egyrészt a 2014. szeptember 28-tól 2014. október 13-ig terjedő időre, másrészt a 2015. november 1. utáni időszakra érvényesített járadékkövetelés vonatkozásában utasította el. Az előbbi követelésrészt – az alperes beavatkozájának fellebbezési érvelésével egyetértve – azért tartotta megalapozatlannak, mert a felperest ekkor kórházban kezelték, és ebből következően háztartási kisegítőre nem szorult. Az a szakvéleménnyel bizonyított volt, hogy a felperesnek a baleset időpontjától 2014. december 11-ig mindennemű háztartási munka tekintetében kisegítőre volt szüksége. Az elsőfokú bíróság a tanúvallomásokkal bizonyítottnak fogadta el a felperesnek azt a tényállítást is, hogy a háztartási munkák elvégzésében a baleset óta az unokahúga és egy bejárónő is segítségére van. Ezek, a másodfokú bíróság részéről sem megváltoztatott ténymegállapítások cáfolták azt a következtetést, hogy a felperes kórházi tartózkodásának ideje alatt a háztartási kisegítés indokoltsága nem merült fel. A 2015. november 1-jét követő időszakra megfizetni kért költségpótló járadék kapcsán mindkét fokú bíróság figyelemmel volt arra, a szakvéleménnyel ugyancsak bizonyított tényre, hogy a felperes a jobb alsó végtag fokozott igénybevételével járó háztartási munkafolyamatok végzésében a jövőben is kisegítőre szorul. A másodfokú bíróság azonban azt is értékelte, hogy a felperes a takarításon felül olyan háztartási munkát, amelynek elvégzéséhez kisegítőre van szüksége, nem jelölt meg, és az egyéb háztartási munkák esetében a rendszeres segítség szükségességét a szakvélemény sem támasztotta alá. Ezzel szemben – ahogyan az elsőfokú ítélet indokolása is tartalmazta – a felperes saját előadása szerint a baleset előtt minden háztartási munkát önállóan végzett, és azóta azokat a balesetben elszenvedett sérüléseire visszavezethető okból nem tudja ellátni. A felperes unokahúga pedig a tanúvallomásában arról számolt be, hogy a felperes a baleset óta minden házimunkához takarítónőt fogadott. A tanú külön említette a bútorok mozgatását, a porszívózást, valamint az ablak és a függöny mosását is. A csak segítséggel végezhető háztartási munkák körét – a fentebb írtak szerint – a szakértő sem szűkítette le a takarításra, ebbe a körbe sorolt ugyanis valamennyi, a jobb alsó végtag fokozott igénybevételével járó munkafolyamatot. A kereset részbeni elutasítását az, a másodfokú bíróság által a felperesnek a szakértői vizsgálat során tett nyilatkozata alapján megállapított tény sem indokolhatta, hogy a felperes már a baleset előtt is bejárónőt foglalkoztatott. Habár a felperes ezt a felülvizsgálati kérelmében nyilvánvaló elírásnak nevezte, és hivatkozott az azzal ellentétes tartalmú előadására és tanúvallomásokra, a sérelmezett ténymegállapítás nem volt iratellenes, és nem nyilvánvalóan okszerűtlen következtetésen alapult. Annak azonban nem lehetett a jogerős ítélet indokolásában írtaknak megfelelő jelentőséget tulajdonítani. Azzal szemben az elsőfokú bíróság helyesen hangsúlyozta: mivel a felperes a baleset óta fizikailag nem képes ellátni a háztartási feladatokat, ezért az alperes a költségek megtérítése alól arra hivatkozással sem mentesülhet, hogy a felperesnek a baleset előtt is volt bejárónője. Ez az álláspont a szükségesség követelményének helytálló vizsgálatán alapult, és miután a háztartási kisegítés költsége az előzőekben részletezettek szerint szükségesnek minősült, a másodfokú bíróság az okozati összefüggés fennállásának hiányát az említett körülményre figyelemmel sem állapíthatta volna meg. A jogerős ítélet ezért ebben a részében is sértette a Ptk. 6:522. § (1) bekezdését és (2) bekezdés c) pontját.

[56] A másodfokú bíróság a közlekedési többletköltség megtérítése iránti keresetet a 2014. december 12-től követelt járadék vonatkozásában utasította el. A jogerős ítéletnek ez a felülvizsgálni kért rendelkezése a felperes által állított eljárási és anyagi jogi

jogsabálysértésektől mentes volt. A felperes baleseti eredetű egészségkárosodásából fakadó közlekedési nehezítettségének megítélése szakkérdésnek minősült. Ehhez képest a másodfokú bíróság a szakértői bizonyítás eredményének helyes értékelésével állapította meg az adott követelés megalapozottsága szempontjából lényeges tényeket. Ennek során figyelembe vette, hogy a szakvélemény értelmében a felperes 2014. december 11-ig a balesettel összefüggésben keletkezett sérüléséből fennálló állapota miatt a tömegközlekedési eszközök igénybevitelében jelentős mértékben akadályozott volt, és emellett indokolt volt a kísérő igénybevétele. A szakértő a kíséret szükségességét 2015 áprilisáig véleményezte, és ebből az okból a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett, az alperest 2015. április 30-ig a kísérő költségében marasztaló rendelkezését helybenhagyta. A szakvélemény ugyanakkor a 2014. december 11-ét követő időszakra a felperesnek sem a tömegközlekedésben, sem a gépjárművezetésben való akadályozottságát nem támasztotta alá. A szakértő ennek kapcsán tekintettel volt arra is, hogy a felperes a vizsgálatra tömegközlekedési eszközök igénybevétele mellett érkezett. Ebből azt a következtetést vonta le, hogy a felperes a tömegközlekedésben aktívan és önállóan részt tud venni, a baleseti sérüléséből adódó állapota legfeljebb a fel- és leszállás során a lépcsőhasználatot, valamint a tartós állással járó utazást nehezíti, a kézzel történő kapaszkodást viszont nem akadályozza. Emellett a jobb boka sérüléséből visszamaradó mozgásbeszűkülésének foka szerint a pedálhasználat mellett a gépjárművezetést is kivitelezhetőnek tartotta. Mindezek alapján a másodfokú bíróság okszerűen következtetett arra, hogy a felperes 2014. december 11. után – 2015 áprilisának végéig kísérővel – képes és alkalmas volt a tömegközlekedés igénybevitelére.

[57] A másodfokú bíróság a gyógyszerköltség megtérítésére 2015. november 1-jétől igényelt járadék tekintetében a kereset elutasítását részben azzal indokolta, hogy a felperes a költség tényleges felmerülését nem bizonyította. Ezzel szemben a felperes a felülvizsgálati kérelmében – a korábbiakban ismertetett bírói gyakorlatra figyelemmel – helyesen érvelt azzal, hogy a vásárlást igazoló okiratok (számlák, pénztárbizonylatok) bizonyítékként való csatolásának hiánya önmagában nem lehetett oka a kereset elutasításának. Az a hivatkozása is helytálló volt, hogy a fájdalomcsillapítóknak a háztartásokban való elérhetősége sem tekinthető olyan körülménynek, amelyből a követelés megalapozatlanságára lehetett volna következtetni. Ez, a fellebbezésekben hivatkozott és a másodfokú bíróság által köztudomásúnak tekintett tény ugyanis nem változtatható volt azon, hogy a fájdalomcsillapító használatának a balesetre visszavezethető okból való szükségessége esetén az alperes e költség megtérítése alól nem mentesülhetett. Ebben a körben sem volt mellőzhető azonban az orvosszakmai indokoltság vizsgálata, ami a szakvélemény értékelését igényelte. A szakértő ennek a kérdésnek a megválaszolásakor figyelembe vette a rendelkezésre álló, 2014. október 13. és 2016. október 20. között kiállított orvosi dokumentumokat, amelyek közül az utolsó, gyógyszerfelírást is tartalmazó dokumentum 2015. október 15-i keltezésű volt. A szakértő véleménye szerint az itt felsorolt gyógyszerek alkalmazása a felperes részére a balesete során elszenvedett sérüléséből adódóan indokolt volt a kezelőorvos által előírt mennyiségben és ideig, azzal, hogy ebben a tekintetben a rendelkezésre álló orvosi adatok pontosabb meghatározást nem tettek lehetővé. A másodfokú bíróság ennek alapján helyesen állapította meg, hogy az ambuláns lapokon rögzített javaslatok szerinti gyógyszerek szükségességét a szakvélemény alátámasztotta. Nem lehetett figyelmen kívül hagyni ugyanakkor a szakvéleménynek azt, a jogerős ítélet indokolásában szintén hivatkozott részét, amely szerint jelenleg és a jövőben a balesettel összefüggésben kialakult állapot miatt rendszeres gyógyszeresedés nem szükséges, alkalmanként, illetve szükség szerint nem szteroid gyulladáscsökkentő kenőcsök használata, fájdalomcsillapítók szedése, valamint az orvosi előírásnak megfelelően a porcépítő és injekciós kezelés kúraszerű alkalmazása elfogadható. Mindezekből levonható volt az a következtetés, hogy a felperes által megjelölt

gyógyszerköltségek 2015. november 1. utáni rendszeres, havonta ismétlődő és indokolt felmerülésének bizonyítására a szakvélemény nem volt alkalmas. A másodfokú bíróság ezért a felülvizsgálati kérelemben állított jogszabálysértések nélkül határozott az említett időponttól számított járadék megfizetése iránti kereset elutasításáról.

[58] A másodfokú bíróság a rehabilitációs járadék megfizetésére irányuló keresetet az elsőfokú bíróságtól eltérően csupán a 2016. február 11. és 2016. március 4. között igénybe vett gyógyfürdőkezelés 30.000 forint összegű költsége vonatkozásában találta megalapozottnak, ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Az utóbbi érdemi döntésének indokaként azt jelölte meg, hogy a felperes sem a rendszeres kezelések igénybevételének tényét, sem azok költségét nem bizonyította, és az indokoltság alátámasztására alkalmas szakorvosi javaslatot nem csatolt. Kétségtelen, hogy a szakértő a gyakoriság kérdésében a szakorvosi javaslatot nevezte irányadónak, és arra is utalt, hogy a felperes a rehabilitációs kezelést a szakorvos javaslata alapján veheti igénybe. A szakértő azonban a kirendelésnek megfelelően a jövőbeli indokoltság kérdésében is állást foglalt. Ennek során tekintettel volt a mozgásszervi rehabilitáció céljára, és annak jövőbeli alkalmazását, időszakos igénybevételét az elért mozgásképesség fenntartása, esetleges további javítása érdekében, a felperes aktuális állapotából adódóan javasolhatónak tartotta. Ennélfogva a költség szükségessége megállapításának a felperes által rendelkezésre bocsátott orvosi dokumentumokban foglaltakon túli, további szakorvosi javaslatok csatolásának elmaradása nem jelenthette akadályát. A költség mértékének bizonyítására pedig az elsőfokú bíróság részéről értékelt, a gyógyfürdő-szolgáltatások árait tartalmazó okiratok alkalmasak voltak. Ebből következően a jogerős ítéletnek a keresetet ebben a részében elutasító rendelkezése a Ptk. 6:522. § (1) bekezdését és (2) bekezdés c) pontját is sértette.

[59] A Kúria a kifejtettekre figyelemmel, a régi Pp. 275. § (4) bekezdése alapján a jogerős ítélet felülvizsgálati kérelemmel támadott rendelkezését részben – a perköltség, a meg nem fizetett illeték és az állam által előlegezett költség viselésére is kiterjedően – hatályon kívül helyezte, az elsőfokú bíróság kiegészített ítéletének az ápolás-gondozás jogcímén követelt lejárt járadékra, a háztartási munka kisegítő költség jogcímén követelt lejárt és folyamatos járadékra, valamint a lejárt és folyamatos rehabilitációs járadékra vonatkozó fellebbezett rendelkezését helybenhagyta. Ezt meghaladóan – a per főtárgya tekintetében – a jogerős ítélet felülvizsgálati kérelemmel támadott rendelkezését a régi Pp. 275. § (3) bekezdése szerint hatályában fenntartotta.

Záró rész

[60] Az elsőfokú eljárásban az ítélettel elbírált keresetek esetében a per tárgyának értéke 3.488.267 forint volt. A felülvizsgálati határozat eredményeként a pernyertesség és a pervesztesség aránya úgy változott meg, hogy a felperes 27%-ban, míg az alperes 73%-ban lett pernyertes. Ennek figyelembevételével, a régi Pp. 81. § (1) bekezdés első mondata és 83. § (1) bekezdés első mondata szerint, a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet (a továbbiakban: Ükr.) 3. § (2) bekezdés a) pontjára, 4. § bekezdés (1) bekezdés a) pontjára és 4/A. § (1) bekezdésére tekintettel a felperes az alperes részére 519.470 forint, az alperes beavatkozója részére 802.985 forint – a mindkét fokú bíróság által számításba vett, a jogerős ítélet indokolásában is nevesített, a korábbi másodfokú eljárásban és felülvizsgálati eljárásban megállapított költségeket, az alperes részéről az elsőfokú eljárásban felmerült kamarai jogtanácsosi munkadíjat és az általa előlegezett szakértői díjat, valamint az alperes beavatkozójának az általános forgalmi adóval növelt összegű ügyvédi munkadíjat tartalmazó – perköltség megfizetésére volt köteles.

[61] A felperes a másodfokú eljárásban és a felülvizsgálati eljárásban 61%-ban, az alperes 39%-ban lett pernyertes. Az alperesnek ezért a régi Pp. 81. § (1) bekezdés első mondata, valamint az Ükr. 3. § (5) bekezdése és 4/A. § (1) bekezdése alapján, a pervesztessége arányában – a jogerős ítélet indoklásában feltüntetett ügyvédi munkadíjat, kamarai jogtanácsosi munkadíjat és az alperes által megfizetett fellebbezési illetéket is figyelembe véve – a felperes részére 12.144 forint másodfokú perköltséget és 57.705 forint felülvizsgálati eljárási költséget kellett megfizetnie.

[62] Az alperes a meg nem fizetett kereseti, fellebbezési és felülvizsgálati eljárási illetéknek az állam javára, a pervesztessége arányában történő megfizetésére az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 78. § (4) bekezdése, valamint az Itv. 74. § (3) bekezdése folytán alkalmazott, a költségmentesség bírósági eljárásban való alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet (a továbbiakban: Kmr.) 13. § (2) bekezdése, továbbá a polgári és közigazgatási bírósági eljárás során meg nem fizetett illeték és állam által előlegezett költség megfizetéséről szóló 30/2017. (XII. 27.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) és b) pontja szerint köteles. A Kúria az utóbbi IM rendelet 3. § (2) bekezdés d) és e) pontjára tekintettel tájékoztatja az alperest arról, hogy az illetéket a Nemzeti Adó- és Vámhivatal 10032000-01070044-09060018 számú illetékbevételei számlájára kell megfizetnie, és megfizetése során közleményként fel kell tüntetnie: a Kúria megnevezését, a Kúria e határozatának ügyszámát és a fizetésre kötelezett adóazonosító számát.

[63] Az alperesnek az elsőfokú eljárásban az állam által előlegezett költséget (szakértői díjat) a Kmr. 13. § (2) bekezdése alapján, a pervesztessége arányában kell megfizetnie az állam részére.

[64] A felperes személyes költségmentessége miatt, a Kmr. 13. § (1) bekezdése és 14. §-a értelmében a további meg nem fizetett illetéket és az állam által előlegezett további költséget (szakértői díjat) az állam viseli.

[65] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a régi Pp. 274. § (1) bekezdése alapján – a felperes kérelmére – tárgyaláson bírálta el.

[66] Az ítélet elleni felülvizsgálatot a régi Pp. 271. § (1) bekezdés e) pontja zárja ki.

A döntés elvi tartalma

[67] I. A károsult nem kötelezhető arra, hogy a szükséges költségeket maga előlegezze meg. A károkozó kártérítési kötelezettségén kívül eső körülmény, hogy a károsodás elszenvedéséből fakadó vagyoni veszteségek viseléséhez szükséges anyagi forrásokat a károsult saját jövedelméből, vagyonából teremti-e elő, vagy kötelmen kívül álló harmadik személyek előlegezik-e meg számára, és az is a felelősségi viszonyon kívül eső kérdés, hogy ezt ingyenesen nyújtják-e.

[68] II. A kártérítési járadék lényegadó ismérve, hogy az a jövőben is rendszeresen felmerülő, pontosan kiszámítható időszakonként visszatérő, összegszerűségében is előre meghatározható károk megtérítésére szolgál. A meghatározott időszakonként ismétlődően szükségessé váló költségek nem csak a jövőre nézve, hanem a perbeli igényérvényesítést és a bírósági határozathozatalt megelőző időre is járadékkal kompenzálhatóak.

Budapest, 2025. április 8.

Salamonné dr. Piltz Judit s.k. a tanács elnöke, Dr. Zumbók Péter s.k. előadó bíró, Dr. Bajnok István s.k. bíró, Dr. Farkas Attila s.k. bíró, Dr. Gáspár Mónika s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

bíróági ügyintéző